

Іван
ДРАЧ

Крила

Поезії 1980—1990 років

Харків
«ФОЛІО»
2016

Із збірки
«АМЕРИКАНСЬКИЙ ЗОШИТ»
1980

ЄВШАН-ЗІЛЛЯ

Свиснув Овлур за рікою...

Максим Рильський

Хто кричить до божевілля,
Наче зойк стріли з полону?
Хто розвозить євшан-зілля
По усьому Вавилону?

Тьохнув Овлур за рікою —
За Гудзоном, Потомаком
І на схід повів рукою
Золотим солярним знаком.

Хто, кого й чому тримає
За єдвабні гострі поли?
Все, що є, того немає.
Сон не збудеться ніколи.

Моторолер сновигає
І курить тим давнім зіллям.
Юна курява лягає —
Пахне сивим божевіллям.

По усіх по Вавилонах
Євшан-зілля хтось розвозить.
І в бензинових колонах
Того чаду більш, ніж досить.

Хтось пірнув до кока-коли,
Лют на світ з жури-похмілля,
А над ним правічні бджоли
Бомблять чадом з євшан-зілля.

Хтось в комп'ютерному чаді
Швидкостям складає шану —
Діти ж, числами зачаті,
Підуть пішки до євшану!

Соловей-Розбійник свище —
Стелить долу хмарочоси.
Беріть глибше — будьте вище!
Пийте свої древні роси.

Євшан-зілля десь з Русі те.
Той полин кістками приємлю.
Й ви приходьте, попросіте,
Проломіть коліньми землю...

ДМИТРОВІ ПАВЛИЧКУ

Це було в Нью-Йорку у собвеї —
Далеченько від землі своєї.
Йшли ми вдвох підземним переходом
Ввечері з намореним народом,
Що вертав додому по роботі
У задумі тлумній, у журботі.
А вгорі — казилися машини
Й місяць сяйвом мідної грошини
Захлинався від купюр неону,
Геть пірнав в масний собвей Гудзону.
Раптом — що це? Щось народ минає,
Може, це видіння чи мана є,
Але люд сахається і кроку
Надає, щоб не вступить в мороку,
Та всього буває в переходах.
Бачимо, аж негр лежить на сходах,
Долілиць лежить, а хоче встати,
Ноги неслухняні, наче з вати.
Все як є. І кров. І звичний острах
Геть тікає в черевиках гострих.
Може б, ми теж прошмигнули мимо,
Але ж вдвох ішли ми незборимо,
Ледь презирнулись — і до нього —
Лютого. Кривавого. Брудного.
Нас так вчили: люди, школа, мати, —
Як людина впаде — підіймати.
Підіймаєм — він на нас як глипне,
Хто прилип — навіки той одлигіне!
Як побачив, що це двійко білих,
Ще й таких нахабних, осмілілих,
Звівся п'яно, сивий і жорстокий —
Розметав нас люто на два боки!

Хто були йому ми? Комуністи?!
Просто — двоє білих, що полізти
Осмілили в його гетто чорне —
Страдницьке, відрубне і відпорне.
Осторого! Стань ти нам на чати!
Джеймса Болдуїна варт читати,
Щоб відчутти негритянський відрух,
Повен сопуху і повен вітру...
Йшли ми далі. Вийшли із сабвею,
Потім йшли вже рідною землею,
Де нас вчили люди, школа, мати, —
Як людина впала — підіймати!
Я сліди опришка розпечатував
На стежинах твого Стопчатова,
Ти відчув, як гайдамацьки їжитья
Шал стежини у моїх Теліжинцях.
Під крилом об'єданого неба
Обняла нас Арка Вереснева —
Лючка й Роська — дві далекі річки,
Та Дніпро годують як потічки:
Тут географ зразу стане гопки,
Шпилим його римою в дві кнопки!
Якось на Стефаниковім святі
Роздавав дари ти в своїй хаті,
Де батьків лиш тіні вже витали,
Щоб Стопчатів гості пам'ятали.
Як я не крутився, не ламався,
Мені костур із Карпат дістався,
Щоб дороги запрагав я люто
І щоб ти сахалася, Облудо,
Цього бука з візерунком друга,
Щоб його ні Заздрість, ні Наруга
Не поїли шашелем пімстливим
В холоднечі, у спекоти й зливи...

Скільки нам ще треба підіймати!
А себе непросто як здійсмати,
Щоб ловити вічну ту Жар-Птицю,
Та твою карпатську патерицю
Я тримаю твердо і несхибно.
Чую я, а цього двом потрібно, —
Коренем вросла в мою десницю!

Ні олжа, ні підступ, ані слава —
Баба солодкава і лукава,
Ні щемливі стрекоти сороки,
Що на скрипку грають у два боки,
Роз'єднати тільки — в них мета є! —
Брате, нас ніщо не розметає,
Як народ наш, що з'єднався в долі, —
У раїні спільній, у тополі
Скільки нам облогів ще орати!
Вдвох ніколи не дамо ми ради —
Вийдемо із вірними братами,
Щедро нагодовані вітрами.
Спільна в нас і доля, і мета є,
Брате, нас ніхто не розметає!
Важко як себе в собі підняти!
Важко як підняти світ на ноги,
Щоб підвівся він без остороги
І пішов без ради і поради.
Часто він, як неф той, у зневірі
Нипає в собі — в лихому звірі,
Але є в нас дружби патериці,
Є в нас вірні і тверді десниці,
І, як вчила нас Україна-мати,
Треба йти і треба підіймати!